

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A munkanélküliség.

(K. Ö.) Francia szociálpolitikusok kezdeményezése az európai államok között most tárgyalások folynak aziránt, hogy a munkanélküliség problémáját nemzetközi alapon oldják meg. A munkanélküliség, mint szociális problémával szemben érzékkel viseltető államok ugyanis rájöttek arra, hogy a legnagyobb áldozatok mellett sem képesek sikeresen megküzdeni ezzel a kérdéssel. Hogy többet ne említsünk, az angol szakszervezetek az 1907-ik év folyamán 8-5, a német szakszervezetek pedig közel 7 millió koronát fordítottak a munkanélküliek segélyezésére. Mindazonáltal a munkanélküliség ugye ezekben, mint az összes ipari államokban csak tovább kísért és bár államok és maguk a munkások is a kérdés részleteit illetőleg sokat tettek, a kérdés gyökeres megoldásától még távol állnak. Ezért látszik szükségesnek a nemzetközi eljárás, mely közös tevékenységgel, sőt egymást támogatva, akarja a kérdést megoldani.

A munkanélküliség tudvalevően onnét keletkezik, hogy az ipari fejlődés, amint egyrészt megteremtette a közgazdasági élet fellendülését, másrészt megteremtette ennek a fellendülésnek legszomorubb árnyképét, a munkanélküliséget. Tehát azt

a munkanélküli embertömeget, mely dolgozni akar, de nem kap munkát. Ő és családja éheznek, de hiába kínálja munkaerejét, az nem kell senkinek, mert a gép elhalászta előle a munkaalkalmat. Aki képes egy ilyen elkeseredett ember és családja kedély állapotát felfogni, az bizonyára sürgetni fogja, hogy a munkanélküliség kérdése megoldást nyerjen.

Mert amellett az állapot mellett, hogy a dolgozni akaró embertársunk munkát nem kap, az emberi jogoknak nem szerzünk érvényt. Minden embernek joga van a munkához. Aki tehát dolgozni akar, annak az állam és társadalom munkaalkalmat tartozik adni és pedig olyant, melyből önmagát és családját fentartani képes. A szükséges kereset hiánya mellett a munkás családjával egyetemben a társadalom és állam terhére van. Mindkettő tehát csak önmagához jó, midőn az emberi jogoknak abban az irányban szerez érvényt, hogy a munkás családjával együtt tisztességesen megtudjon élni.

De közgazdasági érdekek is sürgetik a munkanélküliség megoldását. Minden nemzet érdekében van a közgazdasági életének fejlődése, ami csak úgy lehetséges, ha minden állampolgár hozzájárul a nemzetvagyon gyarapodásához. A népszaporodás és a vagyongyarapodás minden nemzet életében az a két tényező,

mely fenállását és jövődő boldogulását biztosítja. A munkanélküli azonban nem járul hozzá a nemzetvagyon gyarapodásához, az bizonyos értelemben here életet él, mert a koplalás mellett is valahonnan csak tengeti életét. Közgazdasági érdekek is sürgetik tehát a probléma megoldását.

A munkanélküliség ellen a szociálpolitika az u. n. munkanélküliség ellen való biztosítást alkalmazza. Bár ez a legtöbb esetben nem nevezhető biztosításnak, hanem inkább segélyezésnek. Az eddig alkalmazott rendszerek közül leginkább az u. n. »genti rendszer« vált be. Ez lényegében abban áll, hogy az illető törvényhatóságok bizonyos évi összege szavaznak meg a munkanélküliség csökkentésére. Ezt az összeget azonban nem magok a törvényhatóságok, hanem a szakszervezetek, kik a pénzt megkapják, kezelik és fordítják a munkanélküliek segélyezésére. Ez a rendszer azért vált be eddig leginkább, mivel a városokat megkíméli az adminisztratív munkától és a munkásokat hozzászoktatja az önsegélyhez. A másik rendszer, mely a nem szervezett munkásokról gondoskodik, az u. n. »Kölni rendszer.« A legtöbb francia, belga, hollandi, luxemburgi és német törvényhatóságok a genti rendszert fogadták el, melyivel a többi között azt is elérik,

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Szomszédok.

— Jöjjön, jöjjön madame Malcuit, kész a kávé!

Ezzel kezdődik a nap.

Egyik héten Chotard mama készítette el a kávé, a másik héten Malcuit mama. Így nem volt szükség s minden reggel két tüzet rakni.

A kávé már fel volt téve, mikor a meghívott bejött szomszédokjához. Chotard anyó, az igaz, jó kávé tud csinálni, de a Malcuit anyóét kell megkóstolni! S a néni rosszindulatul szűrölte a magát.

— Nem elég jó talán, madame? — kérdezte a háziasszony.

— Oh, madame! Az ön kávéja mindig kirűnő. S magában ezt gondolta: »Várj csak, öregem, milyen kávé adok én a jövő héten!«

Egváttalan nem tudtak megélni egymás nélkül. A házuk szomszédos volt s a városból elég távol. Ha kilenc órákor Malcuit néni elment a kis üzlete után, átszólt:

— Madame Chotard, nézzen át néha-néha, a házamba.

És madame Chotard, míg oda volt a szomszédasszony, miáden szemetét odakotorta annak a kapuja elé. Madame Malcuit olyan piszkos, gondolta magában, hogy az neki egészen mindegy.

Ellebben ő, ha délutánokon elment a lányához, aki elég távol lakott egy kis tanyán, szépen megkérte Malcuit asszonyt, hogy:

— Madame Malcuit, legyen olyan jó, vigyázzon, hogy a tyukjaim ki ne kaparják a zoldségemet.

És madame Malcuit örömmel látta, ha a tyukok az egészet krugták is. A végén veit egy botot s úgy megzavarta őket, hogy csak nem szárnya törött valamennyinek.

Igy étek ők csendesen egymás mellett s bizony nem gondoltak rá, hogy madame Chotard egyszer csak megérte a hetven évet. A lánya és veje ekkor olyan gondolatra jöttek, amely csak a mai emberek fejében tud megteremni. Arra gondoltak, hogy egy ilyen kora nő má, nem élhet magában, könnyen utólérheti a betegség is, sokkal jobb, ha gyermekeinél lakik, akiknek nincs egyéb gondjuk, mint hogy ő vele törődjenek.

És ez a rossz Chotard mama beleegyezett

a gyerekek ajánlatába. Malcuit néni egész elképedve kérdezte tőle:

— És én! Hát én velem mi lesz?

A másik nagy mozdulattal felelt:

— Mit gondoll! Az embernek mindig a legjobb a gyerekeinél!

Májusban költözött ki hozzájuk a tanyára. A butorai jó öreg jószágok voltak még a férje idejéből. Madame Malcuitnek még az volt az uolsó reménye, hogy legalább egy-két széknek kitörök a lába, szekrénynek kidőli az oldala. De hiába volt minden reményesége, madame Chotard egész simán elköltözött.

Annál rosszabb volt. Abban a percben, ahogy elköszöttek, Chotard mamának nagy kedve volt megölelni madame Malcuitet. Ez gunyt látott a fogatlan ajkak mosolyában. És nem haraphatott beléjük, muszáj volt megölelni.

Egy jó hétig nem látták egymást. Mi történt ez alatt a hét alatt? Semmi! Malcuit néni sok volt a dolga az adószedővel aki nála lakott, mosás volt s az a sok főzés. Rá sem ért valamire gondolni. Chotard mama a kipakolással, elhelyezkedéssel volt borzasztóan elfoglalva, annyi dolga volt a gyerekeinél, amennyi otthon sohasem volt.

Iskolai idény

beállítás felhívom szives figyelmét a m. t. vevőközönségnek, **harisnya, esőernyő** női és gyermek kalap különlegességi üzletemre, hol nagy választék áll a vevőközönség rendelkezésére szolid, szabott árak mellett.

Telefon 130.

Telefon 130.

Tisztelettel

Ujhelyi Róza

női kalap harisnya és ernyőkülönlegességi üzlete Nagyvárad, Rakóczi-ut. ::

hogyan munkások valamely szervezetbe egyesüljenek.

Bármily alakban is történik azonban a munkanélküliség ellen való biztosítás, azt meg kell előznie a munkaközvetítés szervezésének. De milyen legyen a munkaközvetítés? Egyoldalu, paritásos, avagy állami? A mi problémánknak ez a leglényegesebb részletkérdése. Ha sikerül ebben a kérdésben nemzetközi konferenciát összehozni, mindenekelőtt ezt a kérdést kell tisztázni.

Magyar politikusok a királynál. Egy újabb értesülés szerint Wekerle Sándor a nagy porosz hadgyakorlatok után megy a király elé jelentést tenni a politikai helyzetről. Előzőleg Wekerle tárgyalni fog Kossuth kereskedelmi miniszterrel, valamint több politikussal. A király Wekerle után még több magyar politikust is fog fogadni.

Kossuth választói reformtervezete. Sztéryni József államtitkár tegnap Klopodiára utazott, ahol két napig fog Wekerle miniszterelnöknel időzni. Azt hiszik, hogy az államtitkár utazásainak fontos politikai céljai vannak. A miniszterelnök és az államtitkár tanácskozásának fő tárgya a Kossuth Ferenc által kidolgozott új választójogi tervezet. A tervezet teljesen eljuttatja a többes szavazatokat — amelyeknél már Andrássy is hajlandó bizonyos módosításokra — s általános és egyenlő szavazati jogot kezdeményez olyképpen, hogy a választók száma körülbelül 2,100,000 legyen. Részleteket Kossuth bizalmasaival sem igen közölt még s úgy látszik, hogy ezekbe a kormánytagokon, Sztéryni államtitkáron és a függetlenségi párt fővezéreire kívül senki sincs beavatva. Forrásunk szerint Kossuth azt találja legcélszerűbbnek, hogy a választójogi terv tüzessék ki az új pártalakulás alapjait és hogy eziránt az ország is megkérdőjeleztesse. A választás ehhez képest a mostani törvény alapján történne és a választójogi re-

Junius első vasárnapján végre nevezetes dolog történt. Malcuit néni a szobáját éppen kikaperte, amikor nyílt az ajtó. Ki lépett be? Madame Chotard.

Eymást mindig a családi néven szólították, így »madame Chotard«, »madame Malcuit« s ha valaki megkérdezte volna, bizony nem tudták vón megmondani, mi a másíknak a keresztnéve. És most, ebben a percben, Malcuit anyónak eszébe jutott, hogy madame Chotardot Catherine-nek nevezik és Chotard mamának, hogy a madame Malcuit keresztnéve Madelaine.

Catherine Chotard elmondta, hogy alig tudja a veje házában még azt is, milyen nap van. S amint fölfedezte, hogy ma vasárnap, mindjárt mondta, hogy neki el kell mennie a misére. Itt ment el a Madelaine Malcuit háza előtt. És kijelentette:

— Nagyon szeretem a jó Istent, szegény Madelainem. De ha meggondolom, még sokkal jobban vágytam önt látni, mint hozzá könyörülni. Ez nagy elégtétel a másíknak! Nyolc napja nem látták egymást! Mikor a másodikat csendítették a misére. Catherine Chotard megjegyezte, hogy a mise nem kezdődik rögtön a harangozás után. S mikor már végkép elkésett, ezt mondta:

— Annál rosszabb, de én ugyan nem tudom önt itthagyni.

formot már az új országgyűlés tárgyalná és juttatná tető alá. A bankügyben valami provizóriummal tisztáznák a helyzetet. Hogy ez milyen időtartamra köttessék, az iránt teljes megállapodás az irányadó helyeken sincs. E szerint a kulisszák mögött erős akció folyik a válság megoldására. Ezek szerint úgy látszik, hogy Wekerle, Koesuth, Apponyi és Andrássy meggyeztek a jövődó kormányprogramra nézve. Ha ennek megvalósítása körül akadályok merülnének fel, úgy új választások lesznek. Néhány nap óta egész határozottsággal kolportálják azt a hírt, hogy a jelenlegi kormány új választásokra készül. A budapesti kerületek törzslénekei állítólag már értesítést nyertek a kormány eziránti szándékáról. Így például a VII. kerületben már most korteskednek Sztéryni ielöltsége mellett, mint hogy Eötvös Károly kijelentette, hogy nem lép fel.

A szekularizáció. Szék: stehérvár város törvényhatósága Saára Gyula polgármester elnöklésével tegnap tartotta rendes havi közgyűlését, melyen Hajdúvármegyének a szekularizáció tárgyában hozott ismeretes határozatát, illetve feliratát tárgyalták. Holló Géza dr. indítványára az átirat felett napirendre tértek és irattárba helyezték.

Városi közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Tegnap délután tartotta rendes havi ülését Nagyvárad város közigazgatási bizottsága. Érdekesebb ügy alig került tárgyalásra s így a folyóügyekkel csakhamar végeztek.

Az ülésen jelen voltak: Glac Antal főispán elnöke alatt Rimler Károly polgármester, Bordé Ferenc főjegyző, Németh István pénzügyigazgató helyettes, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, dr. Kuränder Ede közgazd. előadó, May Sándor kir. főmérnök, dr. Mayer László tb. főorvos, dr. Döri István v. alügyész, Mezey Mihály, dr. Várady Zsigmond, dr. Ho-

Madelaine Malcuit örvendő kiáltott föl: — Megyek, kávéfőzők, Catherine! Az emlékeztetni fog a jó időkre.

Barátnője előtt készítette el a kávéfőzőt olyan gonddal, mint a régi jó időkben soha. És úgy élvezte, mint azelőtt egyszer sem.

És ezentúl Catherine Chotard, ha csak tehette, délutánokon eltűnt hazulról s elballagott madame Malcuithez. Vitt neki angol bonbonokat, mert Madelaine azt szerette legjobban, míg ő, a maga részéről a gyomorerősítő fodormenta cukorkát becsülte, mert ennek van íze és sokkal olcsóbb is. Így szopogatták diskurálva a cukorkákat, közben egyik a másíkról fölfedezte:

— De úgy látom, az én helyem kényelmesebb az önénél? Akarja?

Bizonyos kegyeletos hazugságokat mondogattak a multról.

— Emlékszik, Madelaine, mikor még boldogok voltunk. Az embernek úgy megvoltak a szokásai.

— Meghíszem azt, — felelt Madelaine. — Reggel a kávé! Aztán ön elseperte a házam elejét. És délután én vigyáztam, hogy a csirkék ki ne kaparják a zöldseget... Ah! az idő olyan gyorsan telik.

Csak este váltak el, mikor a nap lement. Összeültek. És egyikük mindig sirt.

Charles-Louis Philippe.

ványi Géza, dr. Berkovits Ferencz, Sulyok István, dr. Cseresnyés Béla aljegyző.

A megnyitás után dr. Cseresnyés Béla előadó előterjesztette a polgármester jelentését, amelyből közöljük a következő adatokat:

A közegészségügyi állapot augusztus hónapban nem mondható minden tekintetben kielégítőnek, mert bár több volt a születés, mint a halálozás, azonban a hevenyfertőző betegek száma emelkedett. A kanyaró 6 esetben, 1 halálozással, a ronszoló toroklob 8 esetben, 1 halálozással, a vörheny 8 esetben, 1 halálozással, hőkburut 7 esetben, 2 halálozással és basihagy-máz 27 esetben, halálozás nélkül. Ezenkívül a legtöbb megbetegülést és halálozást az emésztő szerv-k hurutos bántalmái okoztak, miként a nyári időszakban rendszerint történni szokott. Bélhurut és emésztési zavarban elhalt összesen 30 egyén.

A gyermekórházban 65 fekvő és 325 bejártó beteg, a járványórházban pedig 14 beteg gyógykezelést, kik közül meghalt 2, ápolás alatt maradt 3 beteg.

Született 73 fiu, 61 leány, összesen 134 gyermek.

Elhalt 69 férfi és 49 nő, összesen 118 egyén. Városrészenként elhalt: Ujvárosban 28, Olasziban 29, Váralja-Velence Csillagvárosban 17, a kórházakban 44. 5 év-n aluli gyermek 51 halt el. Szegény beteg 510 gyógykezelést az orsz. betegápolási alap terhére.

A közbiztonsági állapot normálisnak mondható. Lopás 104, súlyos testi sértés 9, könnyű testi sértés 16, csalás 3, sikkasztás 10, hatóság elleni erőszak 4, nőkerítés 2, hamis pénz forgalomba hozatala 6 esetben fordult elő. Letartóztatva volt 117 egyén, kik közül eltoloncoltatott 92. Kibágási följelentés 263 esetben történt.

Augusztus hónapban 1 öngyilkossági eset fordult elő, az öngyilkos Tóth Mihály napszámos, ki gyógyíthatatlan betegsége miatt a robogó vonat elé vetette magát.

Külföldre szóló utlevél 15 db. adatott ki és pedig Európára 10, Amerikára 5.

A közadók augusztus havi bevételi eredménye nagyon jónak mondható, mivel 46171 kor. 92 fillérrel több kincstári adó folyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában. Befolyt: Kincstári adóban 190071 K 49 f. kamatban 2834 K 73 f. Betegápolási pótdobban 8482 K 77 f. kamatban 38 K 47 f. Hadmentességi díjban 1124 K 75 f. kamatban 53 K 32 f. Iparkamarai illetékben 1016 K 80 f. Egyházi adóban 1793 K 36 f. Fegyveradóban 108 K — f. Államóvodai pótdobban 4587 K 27 f. Gard. cselédpénztári díj 3 K 60 f. Városi adóban 83892 K 43 f. Vízdíjban 22855 K 87 f. Utadóban 12009 K 41 f.

A polgármester jelentését tudomásul vették. Az előterjesztett ügyek között volt néhány hegyi építkezés. Kovács Lajos házának lebontását mondták ki, a főmérnök javaslata alapján.

Yauernik Ferenc és Varga Károly hegyi építkezési ügyében a főmérnök már nem helyezkedett ilyen merev álláspontba; ezek házáinak a lebontását nem javasolja, csak azt, hogy az összes falakat más anyagból újra építsék, a tetőt újra készítsék, új kéményt építsenek, szóval építsék újra — lebontás nélkül, ha tudják. Ezen induljon el, aki nem jártas a magasabb technikában. De hát a közigazgatási bizottság elfogadta ezt a szakvéleményt.

Megemlítésre méltó még a pénzügyigazgató egyik előterjesztése. Arról volt szó, hogy 13 korona illetékharalékért dologi végrehajtást rendeljen e el a közigazgatási bizottság? A pénzügyigazgató hozzájárulással a közigazgatási bizottság akként határozott, hogy a rendes be-

Értesítés.

Van szerencsénk értesíteni szives pártfogóinkat, hogy szeptember hó elsejétől angol uri szabó üzletünket Szent János-utca 1 sz. a. megnyitjuk

Szives pártfogást kérünk
Kiss és Társa angol uriszabók
Nagyváradon.

hajtást újból kíséreljék meg s kimondotta azt is, hogy a jövőben 50 koronán aluli összegekért nem engedélyezi a dologi végrehajtást, hanem ezen csekély összegek behajtását újból kísérelje meg a pénzügyigazgatóság.

Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

A béke jegyében.

Uj tanév előtt állunk. És ez a fordulópont különösen nagy jelentőségű a tanítóknak, akiknek gondjaira a szülők 10 hónapon kereztül gyermekeiket bizzák. A tanítóság előtt fölszemes ismertetni hivatásának magasztosságát. Ők tudják azt legjobban, hogy mire vállalkoztak akkor, mikor a legnehezebb pályák egyikére a tanítóságra léptek. A tanítónak tanítványai előtt úgy kell állania, hogy azok a zsenge fogékony lelkű etű teremtesek egész életükön keresztül állandóan a tanító életet tekintsék példának. Attól nyerjenek szeretetet társaik iránt, azoktól tanulják meg az összetartást.

A tanítóságnak saját érdekük is a fentiek betartása. És mégis az elmúlt évben azt tapasztaltuk, hogy a biharmegyei és nagyváradai tanítóságban a legnagyobb ellentétek uralkodtak. Különösen az év vége felé már valóságos hozzájuk egyáltalán nem illő magaviseletet tanusítottak. Nem keressük, hogy mik voltak az okok, melyek a tanítóság között ezt a diszharmóniát előidézték. Most már tud vagyunk rajta. Amik történtek, azok a múltéi.

Az új tanév küszöbén mégis vissza kellett erre tekintenünk, ezt a visszatekintést pedig a Népművelési Közlöny provokálta. A Népművelési Közlönyben, melynek most jelent meg ez évi első száma az általános békét hirdeti minden vonalon.

Örömmel konstatajuk a tanítóságnak eme békekötését és hisszük, hogy most már a sok erő, mely eddig a viszálykodások miatt annyira szétforgácsolódott, egyesítve, szép és eredményes dolgokat fog produkálni.

A Népművelési Közlönynek felelős szerkesztője Bodnár János hirdeti ki a lapban a békét, — melyre vonatkozólag a következőket írja:

Ezzel lezárjuk örökre a sok vihart szült eme poros aktákat s a megbocsátás és kibeszélődés érzésével a lelkünkben a béke jegyében megyünk előre azon az uton, amelyet a jelenlegi vezetőség kijelölt a biharmegyei tanítók számára. És amikor a közös, együttes és így föltétlenül eredményesnek ígérkező munkásságra felszólítjuk vármegyénk és városunk minden tanítóját, még a nagy utra való elindulás előtt kérve kérjük őket, ha netalán az uton akár az idők alkalmatlansága, akár az előrejutás bármiféle gátló körülménye következtében válságos pontokhoz jutnánk: a közelelenség teljesítésének azzal a fölemelő tudatával, mellyel tanítói működésének végzésére nemcsak esküt tettünk, de Isten jóvoltából erőt és ihletet is nyerünk s az együvé tartozandóságnak azzal az el nem titkolható érzéssel és azzal az imponáló erejével, amelyet ma az egyszakmabeli munkásoknál széles e világon mindenütt látunk, igyekezzünk egymást támogatni, egymást segíteni, ha kell: akárkivel, mindenkivel szemben meg is védelmezni és mert mindnyájan embe-

rek vagyunk, egymás gyarlóságait nézzük el és legfőbbképpen a sérelmeket elteletve, bocsásunk meg egymásnak, mert csak így leszünk méltók mi mindnyájan akik ez igéket különben egyenként is hrdetjük és valljuk, az embereknek, a társadalmnak érd-münk szerint való igaz és állandó megbecsülésére.

Erre pedig nekünk egyenként és összesen is a jövőnk érdekében ma inkább, mint valaha még mindig föltöbb nagy szükségünk van.

Kocsisok is párbajoznak.

Hiába, ha a becsületen csorba esik, azt csak úgy lehet kiköszörölni, ha töltött, vagy töltetlen pisztolyokkal, vagy ritkábban; mert ez veszedelmesebb, karddal állanak szembe egymással a felek. És ha szembeállanak a felek, akkor ha csak vaktöltés van a pisztolyban, gyakran megesis, hogy célozni is mernek, de ha éles golyóra van töltve, akkor bizony a legsebesebben uszó felhő az ellenfél és azt veszik célba, mert annak a becsületnek tökéletesen mindegy, hogy merre röpül a golyó, de a feleknek nem mindegy, hogy az orvosok foltozzák-e be a bőrüket, vagy minden baj nélkül fogadják a gratulációkat.

A párbajmánia legújabbán átragadt a kocsisokra is.

S a mai párbajok kitünő jellemzésére szolgál éppen az a párbaj, mely a napokban történt meg két kocsis között. A két kocsis B. A. és K. S. fiatal emberek, ezelőtt bicskával intézték el a sértéseket, most azonban ők is lovagok akarnak lenni és párbajoztak. A két kocsis a Bémer-téren veszett össze és már a bicskák is villogtak, amikor R. B. öreg kocsis leintette a legényeket.

— Hát kutyák vagytok ti, hogy így akarjátok egymást marni, sose ragad már rátok egy kis intelligencia?

— Minek a? — kérdi az egyik, miközben leereszti a bicskáját.

— Ha egy kevés intelligencia volna bennetek, akkor párbajoznátok.

— Helyes! — zugta a kocsisgárda.

A felek tegnapelőtt reggel vívták meg az első kocsispárbajt a nagy gyakorlati téren, még pedig pisztolyra. A Sándor egyik segédje az öreg R. B. volt, aki egyszersmind párbajvezető is volt.

A felek felállottak. A segédek lovagokhoz méltóan szivarra gyújtottak. A két kocsis úgy reszketett, hogy majd elsült a fegyver a kezükben. A segédek előzőleg azonban összebészélték, hogy lovagokhoz méltóan nem töltik meg a pisztolyt csak puskaporral, erről azonban a felek mit sem tudtak.

R. B. vezényelt!

— Egy!

Eközben pedig a Sándor kocsis háta mögé bujt.

— Kettő! Három!

Nagy durranás és Sándor kocsis homlokán sebesülve rogyott össze.

— Meglőttek, végem van. Ezt látva az ellenfél oldobta a pisztolyt és kétségbeesve ő is kiabálni kezdett.

— Nekem is végem van!

Ezzel elkezdett futni Less felé. R. B. és a többi segédek szintén leroskadtak, de a nevetéstől. R. B. ugyanis, mikor a hármát olvasta és az ellenfél elsütötte pisztolyát, égő szivarját hirtelen a Sándor kocsis homlokára nyomta. Sándor kocsis pedig azt híven,

hogy a golyó találta, hanyatt vágódott, de úgy, hogy R. B. még a csizmasarkának a rábeszélőképességét is elővette, hogy felvilágosítsa Sándort róla, hogy nem halt meg. Nagynehezen az ellenfél is hazakerült, aki félelmében alkohollal öblögette le a rémes perc hatását. De párbaj után megfogadták mindnyájan, hogy a párbajt a jövőben csak meghagyják a krakélereknek.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

Nagyvárad a polgármesterek kongresszusán.

A magyar városok polgármesterei szeptember hó 9-én Kassán tartják X. országos értekezletüket. A kongresszuson Nagyvárad város képviselőjében Rimler Károly polgármester és Lukács Ödön tanácsnok vesznek részt. A kongresszusnak legfontosabb tárgya lesz az a kérdés, hogy a kormány milyen arányban ossza szét a magyar vidéki városok között azt a két millió koronát, amelyet a városok segélyezésére az ez évi állami költségvetésbe felvettek.

Az elosztás módjára nézve Nagyvárad városának, illetve Rimler Károly polgármesternek és Lukács Ödön tanácsnoknak az az álláspontjuk, s oly irányban tették meg javaslatukat is, hogy a városok a közköltő szerinti arányban részesedjenek az állami segélyben. A belügyminiszternek ezzel szemben az a terve és óhaja, hogy a két millió koronát az állami szolgálatok teljesítése arányában osszák el a városok között.

A belügyi és pénzügyminiszter között nézeteltérés merült fel, amennyiben a pénzügyminiszter Nagyvárad álláspontjára helyezkedik s a közköltő szerinti részesedést akarja keresztül vinni.

Ezért nagyon fontos, hogy a kassai kongresszuson Nagyvárad képviselve legyen s Rimler Károly polgármester és Lukács Ödön tanácsnok kifejtsek Nagyvárad város álláspontját. A közköltő arányában történő felosztás esetén ugyanis Nagyvárad városa nagyobb összegű államsegélyben részesülne a két millióból. Ezért Rimler Károly polgármester nem vesz részt a szeptemberi városi közgyűlésen, hanem a város érdekében elutazik a kassai kongresszusra.

* A polgármesterek kongresszusa.

Tegnap érkezett meg a meghívó Nagyvárad városához, a f. évi szeptember 9-én Kassán tartandó polgármesterek kongresszusára. A kongresszus után kirándulások lesznek Tátrafüredre, Poprád-Felkára, a Tengereshez, a Csorbátóhoz. A kongresszus programja különben a következő: Szeptember 8-án a vendégek fogad-

Zárdába menő leánykák részére **iskolakötények**, **harisnyák**, **keztük**, **reggeli és sárcipők**, **esőernyők**, **fiókos tükrök**, **evőeszközök**, **mosdótálak**, **haj-, ruha- és fogkefék**, **ugyszintén fésűk**, **szappanok és iskolatáskák**, **könyvszíjak**, **toktartók** legjutányosabban szerezhetők be

Friss és Társánál

Rákóczi-ut.

Telefon 130.

Telefon 130.

dása a pályaudvaron és elszállásolása. Szeptember 8-án este 9 órakor ismerkedési estély a Schalkház szálló éttermében. Szeptember 9-én d. e. 9 órakor értekezlet megnyitása a városháza (Fő tér 63 sz.) közgyűlési termében. Szeptember 9-én d. u. 1 órakor a város ebédje a Schalkház szálló nagytermében. Szeptember 9-én ebéd után a m. kir. gazdasági akadémia és a m. kir. javító intézet megtekintése. Szeptember 10-én kirándulás Tátrafüredre. A kongresszuson Nagyvárad város képviselőjében, mint lapunk más helyén már említettük, Rimler Károly polgármester és Lukács Ödön tanácsnok vesznek részt.

*** Országos csendőr-iskola Nagyváradon.** A Nagyváradon létesített csendőr továbbképző intézet, mely Magyarországon az egyetlen ily intézmény, tegnap megnyitotta az ország 8 csendőr kerületéből összesen 125 növendék hallgatója a tantolyamot. Váradi Ede alezredes parancsnoksága mellett 10 tanár végzi a kiképzést.

*** Az orvosi kongresszus.** A szakosztályok rendben és zavartalanul folytatják munkájukat. Sok előadásnak el kell maradnia, mert a kongresszusnak szűkre szabott terminusa lejáratában van s szombatig minden anyagot fel kell dolgozni. Az első szakosztályban, mely a bonctannal, fejlődéstannal és szövettannal foglalkozik, Caleja, barcelonai tudós kezdte meg a felolvasásokat. A második, élettani szakosztály folytatta vitaelőadásait az izom- és idegszövet villamos jelenségeiről. A harmadik, kísérleti kórtani szakosztály legkiemelkedőbb mozzanata volt a szimpatikus idegrendszerrel szülő előadás, melyet Krausz tanár (Berlin) vezetett be. A negyedik, bakterológiai szakosztály folytatta tegnap félben hagyott vitáját. Az ötödik osztály a fürdőtanról tartott vita előadást. A többi szakosztályok szintén tegnap félbeszakított vitákat folytatták. Nagy érdeklődést keltett a VII. sebészeti szakosztályban Minervini népolyi orvos az okelőadása az epidermis regenerációjáról. Ugyancsak feltűnést keltett a XII. elmekórtani szakosztályban Deventer amsterdami professzor előadása az örülteknek saját lakásában való ápolásáról. Az urológiai (XVI) szakosztály legkiemelkedőbb mozzanata Boros Ernő budapesti urológus szakelőadása volt az akut mellék hereleboperáció kezeléséről.

*** Szolcsányi Béla temetése.** Az oly korán elhunyt Szolcsányi Béla városi t. b. aljegyzőt tegnap délután nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. A résztvevő közönség soraiban láttuk dr. Bozóky Alajos kir. jogakadémiai igazgatót, dr. Molnár Imre jogtanárt, Tóth Imre kir. táblabíróit; Lukács Ödön v. tanácsnokot, több tisztviselővel. A gyászszertartást Imrik S. Zoltán plebános végezte segédlettel. A koporsót igen szép koszorúk borították, köztük a városi tisztviselők koszorúja. Az elhunyt iljutt a várad-olaszi-i temetőben hantolták el.

*** A bérkocsisok deputációja a polgármesternél.** A nagyváradai bérkocsisoknak sok panaszuk van az új rend ellen, amelyet Réz Bertalan t. b. alkapitány hozott be, hogy türrhető állapotokat teremtsen a bérkocsisok között. Tegnap tíz tagu deputáció járt Rimler Károly polgármesternél s kérték, hogy Réz Bertalan t. b. alkapitányt helyezze át más ügyosztályhoz, hogy ne az ő ressortjába tartozzék a bérkocsisok feletti rendelkezés. Kérték to-

vább a már módosított tarifa életbe léptetését s a létszámon fölüli hajítások beszüntetését. A polgármester megígérte, hogy panaszait megvizsgálja s a kérelmeket, amennyiben lehetséges és a közönség érdekeit nem érinti, orvosolja.

*** A muzeumi lopás.** A szökésben levő Kovács Lászlót még nem fogták meg, de egészen biztosra veszik, hogy hamarosan kézre kerül, mert pénze nincsen, messze nem mehet. Megállapították, hogy tényleg Székesfehérvár tájékán rejtőzik. Egy csendőrjelentés szerint a csendőrök, még mielőtt a körözőlevelet megkapták, Lovasberényben látták vasutra szállani. Most már az összes fehérmegyei csendőrőrök értesítve vannak és így a főkapitányságon azt hiszik, hogy a relikvistolvaj hamar hurokra kerül. Ámbátor talán jobb lenne ha elmenekülne, legalább nem juttat nyilvánosságra, mi mindent és mennyi időn át lehet a Nemzeti Muzeumból lopni. A rendőri sajtóiroda ismét mélyszégyen hallgatásba merült és az anikváriusoknál tartott házkutatások eredményéről semmit sem tud.

*** Vásári vonatok Komádiból és Székelyhidről.** A nagyváradai m. á. vasuti forgalmi főnökség a nagyváradai országos vásár alkalmából f. é. szept. hó 13-án reggel Komádiból Nagyváradig és Székelyhidről Nagyváradig vásári személyvonatokat indít a következő menetrend szerint:

Komádi	indul reggel 4 óra 50 perckor
Nagytété	> > 5 > 01 >
Szakál	> > 5 > 22 >
Nagyvárad	> > 5 > 32 >
Körösszeg	> > 5 > 43 >
Vizesgyán	> > 5 > 49 >
Gyires	> > 6 > 05 >
Ujpalota	> > 6 > 18 >
Biharszentandrás	> > 6 > 25 >
Ószi	> > 6 > 35 >
Nagyvárad érk.	> < 6 > 52 >
Székelyhid ind.	> > 4 > 50 >
Nagykágya	> > 5 > 01 >
Bihardiószeg	> > 5 > 13 >
Gyapoly	> > 5 > 26 >
Paptamási	> > 5 > 43 >
Bihar	> > 5 > 59 >
Biharpüspöki	> > 6 > 15 >
Nagyvárad érk.	> > 6 > 27 >

*** Titokzatos gyújtogatás Érkenéz községben** Grósz Armin gazdaságában a múlt héten nagy tűz pusztított. A tűz úgy a gabona, mint a dohány termést elpusztította. A tűz után a csendőrség megindította a nyomozást s a gabonarakárakban megtalálta a csóvákat, melyek kétségtelenné tették, hogy gyújtogatás esete forog fenn. Hiábavaló volt a csendőrség legszélesebb körű nyomozása, a tettest nem sikerült kikutatni.

*** Megverte az édes apját.** Szerdán éjszaka együtt ittak Nagyváradon a Bors féle vendéglőben Papp Sándor és hasonló nevű fia ifj. Papp Sándor. Az öreg udvarolói kezdett boros fővel az egyik pincér lánynak, mit igen rossz néven vett tőle a fia. Össze is szólalkoztak ezen az apa és fia s elhagyva a vendéglőt, az utcán a szóváltást tettegesség követte, ifj. Papp Sándor apjára támadt s azt csunyán helyben hagyta. A verekedőket letartóztatta a rendőrség.

*** Bérkocsisok az autó ellen.** A nagyváradai bérkocsi tulajdonosok ipartársulata azon kérelemmel fordult Nagyvárad város tanácsához, hogy az automobil személyszállítást a fürdőkbe ne engedélyezze, illetve a főkapitány által adott engedélyt vonja vissza. A főkapitány jelentésében rámutat, hogy a bérkocsizás az 1884. évi XLII. t. c. 10. §-a értelmében sze-

mélyszállítási ipar s miután az automobil engedményese teljesen megtartja a szabályrendelet intézkedéseit, kéri tudomásul venni, hogy a személyszállítási engedélyt az automobilra kiadta.

*** Öngyilkos asszony.** Tegnap reggel, mint azt ügyvédségi helyi tudósítónk jelenti, Vass Lajosné 24 éves asszony szülei lakásán megmérgezte magát s alig pár órai szenvedés után meghalt. Hogy mi volt az oka sötét tetteinek s hogy milyen méreggel hajtotta végre azt, ez ideig nem lehet tudni.

*** Veszett állatok garázdálkodása.** Érmihályfalvai tudósítónk jelenti, hogy a járás két községében a tegnapi nap folyamán egy veszett eb és egy veszett macska nagy garázdálkodást vittek véghez. A veszett eb Értarcsa községben tegnap reggel a község Fő-utcáján jelent meg és ott egy leányt megharapott. A veszett állatot üldözőbe fogták az emberek, mire az még egy fiatal asszonyt és annak húgát, valamint két üldöző embert megharapott. A veszett macska Érkenéz községben egy kis leányt s ennek fiutestvérét marta meg. A megmárt egyéneket a Pasteur intézetbe szállították fel. Bu laposra, a veszett állatokat pedig lebunkózták.

*** Gyújtogató villám.** Sarkadi tudósítónk jelenti, hogy ott tegnap óriási felhőszakadás volt. A villám lecsapott és a templom közelében lévő Nagy Zoltán jegyző lakását felgyújtotta. A tüzet a lakosság megtesztett munkával nagynehézsen lokalizálta.

*** Az osztálysorsjáték mai húzása a következő nagyobb nyereségeket sorsolták ki:**
 30.000 koronát nyert: 64028,
 20.000 koronát nyert: 79938.
 10.000 koronát nyertek: 35229, 40641 91708.
 5000 koronát nyertek: 32254, 59254.
 2000 koronát nyertek: 15510 37668 55794 75396 80996
 1000 koronát nyertek: 83747 2708 21361 51254 83747 109323.
 5000 koronát nyertek: 3214 3244 4385 4645 16090 20724 24787 26910 27306 29046 29295 29949 32808 33638 338905 34402 34480 36886 28446 40746 41558 42634 43927 44003 48298 50257 53376 56121 58312 60905 63734 64225 64323 65176 65642 67234 68208 75704 77565 77836 78416 79806 83194 84995 85097 87314 87926 88647 90419 92111 92639 94448 94499 96404 97372 98933 99143 99345 100938 101932 102916 104497 105637.

*** Középiszkolai tanár jó családból való** katolikus kisleakot ellátásra elfogad. Cim a kiadóban.

Zongora-iskola.

Szalay Stefánia, államilag képesített oklevélles zeneitanár Nagyváradon 1909. szeptember hóban zongora iskolát — akadémiai előkészítő tantolyamot — nyit, ahol teljesen az orsz. m. kir. zeneakadémia módszere szerint kezdettől a legfelsőbb kiképzésig tanít.

Tananyag azonos az orsz. zeneakadémiáival. Tudakozódni s beiratkozni lehet augusztus 28-tól szeptember 8-ig (Uri-utca 31. sz. alatt). Később jelentkezők csak azon esetben vehetők fel, ha ezen hatánapig a növendékek létszáma a huszonegyet meg nem haladja.

Prospektus a helybeli hangjegyzetekben díjmentesen kapható.

X ISKOLAI BEIRATÁSOK megkezdődtek, mely alkalomból ajánljuk gyermek cipők, kalapok és fehéreneműek beszerzésére REICHARD áruháza céget Fő-utcán.

SZÍNHÁZ.

Színházi jelentés.

Tisztelettel értesitem Nagyvárad és vidéke n. é. közönségét, miszerint 210 esti előadásra »Idény bérlet« és 30 vasárnap esti előadásra »Kis-bérlet« címre az alábbi felételek mellett bérletet nyitok és színházadásaim sorozatát f. évi szept. hó 25-én megkezdem.

Művezetői személyzet:

Erdélyi Miklós igazgató, rendező, Tóth Elek, Kassay Károly rendezők. Halmay Lajos titkár. Várady Aladár, Kovács Miksa karnagyok, F. Csügényi Vilma sugó. Losonczy Gábor ügyelő, Székely Károly könyvtárnok, Orbán Mariska és Tóth Böske balletmesternők.

Előadó személyzet:

Nők: Angyal Ilka, E. Kovács Mariska, Gogg Krisztina, H. Körössy Juci, F. Károlyi Leona, Langer Tisza Karola, Orbán Mariska, Polgár Mariska, Petre Klári, Sinkó Gizella, T. Pogány Janka, Zsigmond Anna.

Férfiak: Asszonyi László, Deésy Alfréd, Fenyő Emil, Gózon Gyula, Hajnal György, Halmay Lajos, Hunyady József, Kassay Károly, Tóth Elek, Pápay Lajos, Mihályi Ernő, Sik Rezső, Szarvasi Sándor.

Karszemélyzet.

Nők: A. Baranyai Licus, Csepreghy Emma, Csepreghy Irma, Dormann Böske, Dormann Juci, G. Szabó Mariska, H. Czene Stefánia, H. Lévy Ida, Kovács Miksáné, Laksz Sarolta, Lengyel Margit, Németh Eszti, P. Pintér Margit, P. Ripéró Hermin, Tóth Böske, V. Sándor Marcsa, Záborszky Mariska, Zách Terka

Férfiak: Ács Mihály, Balogh Antal, Eröss Sándor, Fánegy Tamás, Fekete Árpád, Gajdzsinszky Pál, Losonczy Gábor, Márkus József, Miksay Emil, Pálffy Boldizsár, Rajcsányi István, Rózsa Jenő, Székely Károly, Vank István, Léderer Lantos József, Somogyi N. Béla

Zenekar: A es és kir. 37. gyalogezred zenekara.

Nagy páholy 210 bérleti előadásra 1764 korona, vagyis egy harmad bérletre 588 korona A, B vagy C napokon. Földszinti és I. emeleti páholy 210 bérleti előadásra 1512 korona, vagyis egy harmad bérletre 504 korona A, B vagy C napokon. Zsölle 210 bérleti előadásra 378 korona, vagyis egy harmad bérletre 126 korona A, B vagy C napokon. Kórszék 210 bérleti előadásra 30240 korona, vagyis egy harmad bérletre 10070 korona A, B vagy C napokon. Támlásszék 210 bérleti előadásra 252 korona, vagyis egy harmad bérletre 84 korona A, B vagy C napokon. Erkélyszék I. sor 210 bérleti előadásra 15120 korona, vagyis egy harmad bérletre 5040 korona A, B vagy C napokon.

30 vasárnap esti »Kis-bérlet« árai: Nagy páholy 30 vasárnap esti bérleti előadásra 252 korona. Földszint és I. emeleti páholy 30 vasárnap esti bérleti előadásra 216 korona Zsölle 30 vasárnap esti bérleti előadásra 54 korona, Kórszék 30 vasárnap esti bérleti előadásra 4320 korona. Támlásszék 30 vasárnap esti bérleti előadásra 36 korona. Erkélyszék I. sor 30 vasárnap esti bérleti előadásra 27 korona.

A bérleti összeg két részben fizetendő és pedig: első fele a bérleti jegy átvételekor, a második fele a 105-ik, illetve a 15-ik bérleti előadás napján. A már egyszer megkötött, illetve megkezdett bérlet annak lejáratá előtt semmi szín alatt fel nem bontható. A »Nagy-bérlet« 1909. évi október hó első napján, a »Kis-bérlet« október hó 3-án (vasárnap) veszi kezdetét. Bérelni lehet 1909. évi szeptember hó 9-én reggel 9 órától a Szigligeti színház igazgatói irodájában, I. emelet. A tavalyi t. bérlet jogai szeptember 9., 10. és 11. d. u. 5 óráig tartanak fenn, ezideig meg nem újított, illetve ki nem váltott bérlet helyek új jelentkezőknek adatnak ki.

Az őszi, illetve a téli idényre előzetes játéktérvek, eltérve az eddigi szabványos ígéretek-től, ez alkalommal nem közölök. Igérem azon-

ban, hogy tudásom, törekvésem oda irányul, miszerint a vezetésem alatt álló Szigligeti színház, műsor, kiállítás, precíz összevágó előadások, a sikeres ujdonságok azonnali színrehozatala s önálló műsor tekintetében első helyet foglaljon el a vidéki színházak között. Igazgatóságom idj. alatt iparkodtam ezt Nagyvárad város közönsége előtt igazolni s jövőben ezen főtörekvésemet fokozottan megszilárdítani óhajtom.

Nagyvárad, 1909. évi, szeptember hó 1-én.

Teljes tisztelettel:
Erdélyi Miklós,
igazgató.

Az iparos ifjak színi előadása. A »nagyváradai iparos ifjak önképző egylete«, mint lapunkban többször jeleztük, szombat és vasárnap este a Rhédey kerti nyári szinkörben műkedvelő színi előadást tart, melynek tegnap este volt a főpróbája a nyári szinkörben. Az előadásokra jegyeket az egylet körözs utcai helyiségében, szombaton és vasárnap a Szigligeti színház nappali pénztáránál és az előadás esté-lyén pedig a nyári szinkör pénztáránál lehet váltani. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirdalpiag nyugtáz az egylet elnöksége.

Igazságszolgáltatás.

Az Andrassy-uti csata.

Amikor tavaly október elején gróf Andrassy Gyula beteresztette az általános választói jog törvénytervezetet, a szociáldemokrata párt piros cédulákon felhívta a munkásságot, hogy október 8-án este az Andrassy-ut és Nagykö-ut járdáin tüntessen az ellen.

Boda Dezső főkapitány a tüntető sétát be-tiltotta, de megtudta, hogy nagyobb tömeg munkás forgóipiztolyokkal és vasbotokkal fel-fegyverkezve neki indul a tüntető sétára Nagy készenlélet rendelt tehát az Andrassy-utra, hogy a tüntetést megakadályozzák. Este 9 óra tájban a Városliget felől több száz tüntető hömpöly-gött az Oktogon-tér felé. Bónis rendőrkapitány háromszoros riadóval hívta fel a tömeget a széteszslásra. A küzdelmek azonban semmi fogatja nem lett. Ellenkezőleg, mintegy parancs-sóra valóságos sortűz zúdult a rendőrökre. Eszeveszett harc támadt erre.

Az ügyészség huszonöt ember ellen súlyos testi sértés és hatóság elleni erőszak büntette címén emelt vádat. A vádlottak túlnyomó része már tizenegy hónapja van vizsgálati fogságban. Ez évi június hó 24-ére volt a monstreporban a tárgyalás kiűzve. Azonban a védelem kellő előkészítése, valamint a szűk tárgyalási terem miatt az elnök a tárgyalást a tegnapi napra halasztotta.

Tholt István tanácselnök az asküdszéki teremben reggel féltíz órakor nyitotta meg a tárgyalást mely iránt oly nagy volt az érdeklődés, hogy az elnök az esetleges rendezavarás meggátolása végett rendőri karhatalom kirende-lését kérte. A tárgyaláson a közzéadott dr. Her-cs Tóth kir. ügyész képviseli, míg a vádlotta-kat dr. Gál Jenő, dr. Pető Sándor, dr. Ladányi Armin, dr. László Jenő, dr. Landler Jenő és dr. Klug Emil védik.

§ **Eötvös Balint kiszabadult.** Tegnap reggel 8 órakor hagyta el Eötvös Balint dr. ügyvéd és országgyűlési képviselő a Markó-utcai törvényszéki fogházat, ahol három évi fegyházbüntetésnek háromnegyed részét — hu-szonhét hónapot — elszenvetde. Az igazság-ügyminiszterium, mint jó magaviseletet tanusi-tottnak feltételeken kilenc hónapot engedett el Eötvös Balint most kegyelmi kérvénnyel for-dult a királyhoz, hogy mentse fel a mellék-büntetések alól, mely őt évi hivatalvesztésre, na-

gyobb pénzbírságra és az ügyvéti gyakorlatától való felfüggesztésre ítélte el. Az ügyészség Eötvös kérelmét pártolónan terjesztette fel. Az élte derekán levő férfit a hosszú fogság meg-törte, ki könnyezve hagyta el a markó-utcai törvényszéki palotát.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, szeptember 2.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.97
Buza ápr	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Oszták hitelbank részvény	684
Oszták magyar államvasúti részvény	736.75
Leszámitoló bank	482
Rimamurányi	572
Oszták m. államvasúti részv.	897.50
Közuti vasut	552
Városi villamos vasut	289

Hivatalos árfolyamok

A budapesti áru- és értékdőzsde 1909. szept. 2.

Magyar arany járadék 4 szaz.	111.0
Magyar koronajáradék 4 szaz.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	240.
Horvát-szlavón földterherment. kötvény	95.50
Oszták járadék papírban	186.
Oszták járadék ezüstben	145.
Oszták járadék aranyban	97.25
Oszták korona járadék	99.
1860. osztr. államsorsjegyek	116.50
Oszták magyar bankrészvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	150.25
Oszták hitelbank-részvény	730.
Magyar hitelrészvény	748.
London vista	631.50
Páris vista	689.50
20 frankos (Napoleon)der	19.02
Német birodalmi márka	117.56
20 márkás arany	23.51
Magyar nyerevény sorsjegy kolcson	83.95
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kolcson	90.40

TÁVIRATOK.

Nagyváradai ifju a hágai nemzetközi konferencián.

Páris, szeptember 3. A hágai nemzetközi konferencián a mai napon elnököl Zemberi Istvánt választották meg. A mai tanácskozások után lakoma volt, melyen a magyarok nevében Lukács Imre Béla az angyalos magyar címerrel ellátott magzar lobogót nyújtott át az elnöknek. Ez aktusnál a jelen voltak felal-lottak és a hollandok nagyon meleg sza-vakkal emlékeztek meg a magyarokról s kijelentették, hogy a magyar zászlót igen becses emlékül fogják megőrizni.

Felfedezték az északi sarkot.

Kopenhága, szept. 2. Dr. Cooh tanár, aki 1908-ban indult el az északi sarkot felfedezni, most visszafelé indult. Utjaról ezidáig két táviratot küldött. A táviratokban Cooh azt jelenti, hogy 84 fok és 86 nyugati hosszúsági fok alatt állították fel taborukat. Ezentul már nem találtak élő lényt, csak uszó jéghegyeket. Nagy vízszintesség után egy utat fedeztek fel és egy 30 négyszögletes földterületre bukkantak. Cooh azt állítja, hogy ez a földterület a föld legészakibb pontja. A terület vadakban igen bővelkedik.

Junga százados elmebajos.

Székesfehérvár, szept. 2. Junga százados állapotában veszélyes fordulat állott le. A százados igen nyugtalan állapotban fel és nem mer semmit sem enni. Tegnap víziói voltak, folyton azt hangoztatja, hogy kígyók vannak a fejében és vörös ördögök üldözik. Jungát ma át fogják szállítani Sopronba.

Zeppelin repülése.

Lipcse, szept. 2. A Zeppelin III. 4 óra 15 perckor jelent meg a láthatáron és a hideg időjárás dacára nagy embertömeg verődött össze a léghajó megfigyelésére. A közönség a házak tetejéről nézte a látványt. A léghajó igen lassan haladt. Az ég derült.

Bülzig, szept. 1. Egynegyed 11 órakor a motorokat megvizsgálták és működésükkel meg voltak elégedve. Háromnegyed 11 órakor adták az első jelet a felszállásra. Mintegy 10 perc után az a válasz érkezett, hogy »mehet.« Uj Zeppelin gróf a léghajó gondolájáról fehér zászlót lengetett. A propeller megkezdte működését és a léghajó dél felé vette irányát. Az elindulás pillanatában a 20. gyalogezred zenekara rázendített a »Deutschland, Deutschland über Alles« dalra. Az ezrekre menő tömeg lelkes hurra-kiáltásokban tört ki. A visszautazásra egy teljesen felszerelt kikötőkészülék áll rendelkezésre. Nürnbergben, Lipcsében és Bitterfeldben horgonykészülékek állnak rendelkezésre kényszerleszállás esetére. Ugyanígy készülékeket vittek Erfurtba, Gotbába és Plauenba, így a visszautazás amennyire csak lehetséges, biztosítottak látszik. Az ég derült. Coismann igazgató a megtörtént elutazást az elindulás helyéről úgy a trónörökösnek mint Zeppelin grófnak táviratilag jelentette.

A görög helyzet.

Athén, szeptember 2. A Hestia jelentése szerint a trónörökös mindenkori várakozási állományban való helyezését nem kérte, bár ezt tenni szándékozik. Ugyanez a lap azt állítja, hogy Miklós hercegnek várakozási állományban való helyezésére és András hercegnek szabadságolására vonatkozó okmányokat holnap írják alá. Az ezuttal külföldön időző Kristó herceg szabadságának meghosszabbítását kérte.

REGÉNYCSARNOK.

HUSSON ORVOS.

REGÉNY

Irta: Charles Masset.

Fordította: Sz. I.

(Folytatás.)

27

Rövid várattva kinyit az ajtó és belépett Ambroisine a szegény Lőrincel, ki zavartan gyűrte sikkját ujjai közt. A nyolc mértföld melyet háta mögött hagyott, irgalmatlanul meg; viselte. Cipői sárosak, ruhája fehér a portóláradatok látszott és halvány ajkai kimerülést és nyugtalanságot arultak el. De a porréteg alatt itt-ott meglátszott a friss arc nyoma és szép, fénylő szemének villogása elteleltette rendetlen toletuját.

Fierbois kisasszony kíváncsi vizsgálgatta és nem állhatta meg, hogy hangosan fel ne kiáltson: — Valóban csinos fiú! . . . Rád hasonlít, mikor az ő korában voltál.

Lőrinc meglepetve nézte a vaskos nőre, ki férfias testalkatával és pelyhes ajkával Costance néjére emlékeztet; de Bastienne kisasszony nagy szemeiből annyi jószág szűrözött felé, hogy egészen megnyugodott. Midőn Ambroisine távozott, összeszedte bátorságát és Rosières urhoz fordult, aki sóltanul szemlélte:

— Én vagyok, keresztatyám, — mondá; eljöttem önhöz, mert otthon tovább nem maradhattam; rosszul bírtak velem.

— Rosszul bírtak veled! kiáltá végre a marquis; de tudom, nem Sophie nénéd?

— Oh! nem, ő mindig jó volt irányomban, — válaszolta Lőrinc zokogásra fakadva; atyám bírt velem rosszul.

A marquis egyet káromkodott bajusza alatt, míg Bastienne k. a Lőrincet karosszékebe ültette és barátságosan simogatta.

— És te még emlékeztél rám? folytatá Rosières ur, hisz nem láttál a . . .

— A prélect báija ótal — kiáltá Lőrinc; de nem felejtetem el; eszembe jutottak akkor mondott szavai és gyakran gondoltam önre.

— Oh! Oh! mondá a marquis, kinek a gyermek szavai láthatólag jól estek; és bizalommal jöttél hozzám?

— Igen . . . Ez tán vakmerő lépés, de reméltem, hogy öntől majd kapok jó szót és tanácsot.

— És ha nem találz itt, vagy nem akarlak fogadni?

— Akkor visszatértem volna úgy, a mint jöttem.

— Hát hogyan jutottál ide?

— Gyalog; tauról-falura megmutattattam magamnak az utat.

(Folyt. köv.)

Dr. VUSKIC'S OYULA.

NYILTTÉR.

Kiadó helyiségek nov. 1-re Teleky-utca 13. sz. alatt.

1. Nagy üzlethelyiség.
2. Egy szoba, konyha, kamarából álló lakás az udvaron.
3. Két szoba, konyha, kamarából álló lakás az udvaron.

Értekezni lehet délutánonként az egyelet igazgatójánál: Csengery-utca 2. szám alatt.

Biró István

cipész mester

Nagyvárad, Nagyteleky-utca 38. sz.

Készít mérték után uri és női cipőket, kifogastalan szabásukat. És **egyéves önkéntes uraknak** minden fegyvernemhez cipőt, csizmát előírás szerint legjutányo-abbban. —

Olcso árak!

Pontos munka!

Uj üveges üzlet.

Van szerencsém a nagyerdemi közönség becses tudomására hozni, hogy Nagyváradon Hant Frigyes cégnél **11 évi praksisom után** után épület-üvegezési és képkeretezési üzletemet **Olaszi, Szt. János u. 2. Grám-házban**

megnyitottam.

Fő törekvésem, hogy a n. é. közönséget tartós munkámmal és szolid kiszolgálással megnyerjem. — Épület üvegezési és képkeretezési a legnagyobb pontossággal teljesítem, üvegporcelán, konyha edényeket jutányos áron szolgáltok. A n. é. közönség pártfogását kérve mély tisztelettel:

Dobó (Dluhopolszky) Alajos.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 47
V.-Velence >	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 17
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 23
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 48

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 19	5 59	7 49	10 32
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velence >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velence >	8 10	10 10	2 30	5 10	7 02	9 37
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 18
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 20
V.-Velence >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 37
Nagyvárad érk.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	10 47

Tisztelettel tudatjuk, hogy az
élesdi erdőségeinkben

termelt tűzifa szállítását és eladását

■ ■ megkeztük ■ ■

s ajánljuk vagononként

■ és méterenként ■

I-ső osztályu

:: bükkhasáb tűzifánkat ::
házhoz is szállítva

Nagyobb vételnél megfelelő árengedmény!

Rendeléseket kérjük Központi
irodánkhoz (Uri-utca 3. sz.)
és **Fried és Társához** Te-
lekly u. 16. **Telefon 914.**

— **Telefon 814.** —

Élesdi Erdőipar és Koepfer-rendszerű
Fatelítő r.-t Nagyváradon.

Hirdetések

felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Belépési felhívás

a VII. évtársulathoz.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében
Nagyváradon alakult **Belvárosi Taka-
rék és Hitelszövetkezet** július else-
jén 7-ik évtársulata megnyílt. Mindenki
tetszésszerinti számban jegyezhet üzlet-
részeket s minden üzlet rész után heten-
ként 20 fillér fizetendő, melynek összege
a három év elteltével a felmerülő has-
zonnal együtt fog ez üzlet részeseinek
visszafizettni.

A szövetkezet célja a takarékoságot
előmozdítani s a tagok hitel igényeit ki-
elégíteni. Szövetkezetünk tehát amellet,
hogy a *takarékosság ügyét szolgálja*,
tagjainak betéteik négyötöd része erejéig
kölcsönt is nyújt

Vidéki tagok a heti befizetéseket pos-
tai befizetési — lapok után teljesíthetik.

Felvételi díj üzlet részekenként 10 fillér
s az első heti befizetés után mindenki
megkapja a saját nevére kiállított betéti
könyvecskét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait,
valamint mindazokat, kik szövetkezetünk-
nek tagjai óhajtanak lenni, felkérjük,
hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünk-
ben (Rákóczi-ut Barts, Óvári palota) bár-
mikor jelentkezni sziveskedjenek.

**A Belvárosi Takaré-
ék és Hitelszövetkezet**
igazgatósága.

Lapárusítók

férfiak és nők napi 2—4 kor.
keresetre azonnal felvétetnek.

Cim a kiadóban.

A „Nagyváradai Első Kölcsönző és Takarékszövetkezet”

f. év július hó 1-én Nagyvá-
radon, a Bémer-téri Poynár-
ház I. emeletén

megkezdte működését és megnyitotta

első 3 és 6 éves évtársulatait.

Az igazgatóság felhívja a város és vármegye
közönségét a szövetkezet kötelékébe való belépésre.

A Nagyváradai Első Kölcsönző és Takaré-
kszövetkezetbe beléphet mindenki, a ki magát heti
1 koronás törzsbetét fizetésére kötelezi. Minden
tag több törzsbetétet is jegyezhet.

A «Nagyváradai Első Kölcsönző és Takarékszö-
vetkezet» tagjainak heti befizetéseikkel kamatozó
tőkét gyűjt tagjainak, a belépéskor előnyös kölcsö-
nöket nyújt, kezesség mellett kötelezvény vagy
váltóra, ingatlanokra betáblázás mellett

Ezen kölcsönök a heti befizetésekkel, melyek
a befizetőnek kama toznak, fizethetők vissza a
3 vagy 6 év időtartam alatt.

A befizetett törzsbetétek részesednek a szö-
vetkezet tiszta jövedelmében.

Beiratkozások és befizetések a szövetkezet
Bémer téri helyiségében teljesíthetők

Az igazgatóság

A Nagyváradai Sörfőzde „Bihar” söröcsarnoka.

Kossuth-utca Füchsl-palota.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
séget értesíteni, hogy külföldi példa szerint

à la couvert étkezést
rendezek be a mai naptól fogva.

1 ebéd 1 K. 10 f.

étlap szerint **3 tál ételből**; leves, főze-
lék és sültből álló. Ugyiszintén

1 vacsora 70 f.,

melyek jóságra és finomságra egyik leg-
hírnevesebb konyha által sem lesznek
felülmulva.

Versenyzek a leghírnevesebb és lefino-
mabb fővárosi konyhakkal.

Nagyváradai sör gyári kimérésben.
Legfinomabb nagyváradai és ermelléki borok.

Számos látogatást kér kiváló tisztelettel

Popovits Sándor,
üzletvezető.

Egyszeri használat meggyőz min-
denkit, hogy a

Gyöngy

Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy
hideg, kemény vagy lágy, gyorsan
és erősen habzik; könnyen hatol a
szövetbe, MEGLEPŐ GYORSAN
OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy
a szövetnek legkevésbé is ártalmára
volna, teljesen tiszta és ment maró
anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers
anyagok leggondosabb kiválasztásá-
nak köszönheti.

A Gyöngy

Szinszappan

mindig egyenlő minőségben lesz elő-
állítva.

Használata minden tisztítási célra
és mindennemű mosáshoz a leg-
kiadósabb.

A Gyöngy

Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen
megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy

Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-
utca) ezenkívül a mosószappanok
minden faja (debreceni, szegedi,
csont, márvány, legfinomabb beretva-
szappan stb.) valamint KÓKUSZISZSR,
CSŐ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb
mennyiség vételénél is EREDETI
GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

Kecskeméthy István

terme, söresarnoka, kavéháza, legszabb
kerthelyisége **NAGYVÁRAD, KERT-UTCA.**

Naponta frissen csapolt sör, saját termésű
:: tisztán kezelt hegyi borok ::

Társas ebédek, vacsorák, vagy lakomák
étlap szerint, vagy megállapított árak mel-
:: lett elfogadtatnak. ::

Abonensek elfogadtatnak mérsékelt árak
:: mellett ::

*Egyben van szerencsém a vidéki
utazó közönség szives figyelmét
felhívni, hogy vendég szobáimat
újoman berendeztem és tisztán-
tartására különös gondot fordít-
tok. Ugyiszintén a szállóhely olcsó
ár mellett szives rendelkezésre áll.*

*Hol szórakozunk esténként? csak is a
NEMZETI SZALLODA hűvös és kel-
lemes kerthelyiségében, hol minden este
mozgófénykép előadások tartatnak ci-
gány zene mellett. Minden második
nap teljesen új műsor.*

Számos látogatást fér tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

a Nemzeti Szálloda bérője.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.
Betétek után tiszta

5%
kamatot fizet.

MAGYAR BANK

Részvénytársaság **NAGYVÁRADON** Fekete-Sas palota

A L A P T Ő K E

1.000.000 korona

**Elfogad betéteket,
Előlegeket ad értékpapírokra,
Elfogad letéteket őrzésre,
Leszámitol váltókat.**

**Törlesztéses (amortisat is)
: jelzálogkölcsonöket:
engedélyez házakra és vidéki birtokokra.**

Állami felügye-
let alatt álló

nagyváradai középiskolai internátus

gimnáziumi, reáliskolai, felső kereskedelmi és polgári iskolai tanulók részére,
Egyenkinti tanítás nevelőtanárok vezetése és ellenőrzése mellett.
Szigorú korreptálás és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Az ellátás, tan- és nevelés díja egy tanévre 700 kcr.

Az intézet a város **legegészségesebb** helyén fekszik, közel a **taninté-
zetekhez**. Bő tájékoztatást kívánatra küld az intézet **tulajdonosa** és
igazgatója, kivel értekezhetni lehet naponként **9—12-ig**.

Nagyvárad, június hó 22.
Tisza Kálmán-tér 9.

D É N E S P Á L,
intézettulajdonos és igazgató.

Iskolai idény beálltával

fedezzük szükségletünket kész flu- és gyermekruhákban csakis

KÁLMÁN FERENCZ

férfiszabó kész ruhaáruházában

Nagyvárad, Rákóczi-ut. (Az Orsolya-zárdával szemben.)

Legjobb helyen készült munka.

Utólérhetetlen olcsó szabott árak.